

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ! У зв'язку із закриттям кордонів через карантин газета тимчасово виходитиме виключно в електронному варіанті.

CHRISTLICHE STIMME • CHRISTIAN VOICE • LA VOIX CHRETIENNE

MÜNCHEN • B 20409

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКОВНА ГАЗЕТА • UKRAINISCHE KIRCHENZEITUNG

РІК ВИДАННЯ • JAHRGANG 72

ТРАВЕНЬ • MAI 2020 • Nr. 10 (3038)

ЦІНА • PREIS • 1,50 EURO

Та ви приймете силу Духа Святого, що на вас зійде, і будете Моїми свідками... аж до краю землі (Ді 1, 8).

З цими словами звертається Ісус до апостолів перед Своїм вознесенням на небо. Він сповнив Свою місію, яку Йому доручив Отець: жив на цій землі, помер, воскрес, щоб звільнити людський рід від зла, примирити його з Богом і об'єднати в одну родину. Перед тим, як повернутися до Отця, Він дає апостолам завдання продовжувати Його діло і бути свідками у цілому світі.

Ісус добре знає, що це завдання перевищує їхні можливості, і тому обіцяє

Джон Сінгльтон Коплі (1738–1815), «Вознесення», 1775 р.

зіслати їм Духа Святого. Коли у день П'ятидесятниці Дух Святий зійде на них, то перемінить їх зі звичайних і переляканих рибалок з Галилеї на відважних проповідників Євангелія. Ніщо їх вже більше не стримає. Тим, які будуть намагатися їм перешкоджати, дадуть відповідь: «Не можемо бо ми не говорити про те, що самі бачили та чули» (Ді 4, 20).

Через апостолів Ісус дає завдання цілій Церкві свідчити про Бога. Це вірно чинила і первісна християнська спільнота з Єрусалиму, яка «з радістю і в простоті серця» кожного дня притягала до себе нових членів (пор. Ді 2, 46). Подібно чинили члени первісної спільноти апостола Івана, які звіщали те, що чули, що бачили своїми очима, що оглядали і чого торкалися своїми руками, тобто Слово життя (пор. 1 Ів 1, 1–2).

У св. Тайнах Хрещення й Миропомазання також і ми отримали Духа Святого, Який спонукає нас свідчити і звіщати Євангеліє. Ісус запевняє нас словами: «... приймете силу Духа Святого, що на вас зійде...».

Продовження на 2 стор. ▼

XV

МАЙДАН ПОКАЗАВ НАЙКРАЩЕ, а КОРОНАВІРУС – НАЙГІРШЕ

Майдан показав найкраще, що було в людях – здатність організовуватися, допомагати, підставляти руку, плече і серце своєму ближньому. Коронавірус, коли прийшов в Україну, оголив зовсім інші речі: люди кидали каміння в автобуси і пікетували будинки хворих. Чому пандемія, принаймні на своєму початку, нас не об'єднала?

Продовження на 3 стор. ▼

Я В СЕРЦІ МАЮ ТЕ, ЩО НЕ ВМИРАЄ

Ікона вишита татом в неволі, під час перебування в концтаборі [Голубовський Василь Іванович, 1927–2009]. Я знала, що мій тато умів вишивати.

В радянських тюрмах вишивати було заборонено. Так система намагалася знищити людину, стерти її ідентичність. Тому вишивали підпільно. Коли ж вишивку знаходили, то її нищили, а того, хто її вишивав, могли жорстоко покарати. Крім того, у камерах не можна було мати голку. Тож вишивали кістками з оселедця, який був в «меню» ув'язнених. От вона, глибина людської віри та незламності вишита нитками, які витягали з власної одежі, та ховаючись від наглядців складали в молитві.

Ікона після повернення була захована в батьківському домі на Калущині, щоб під час обшуків, ніяка рука не посягала на сокровенне.

Ростислава Пекарюк, з Фейсбуку

СЛОВО ЖИТТЯ

Він є даром Господа Воскреслого. Він вселився у нас як у Свій храм, освітлюючи нас і провадячи. Він є Духом правди, Який сприяє розумінню слів Ісуса, робить їх живими і актуальними, допомагає полюбити Мудрість, радить що і як маємо говорити. Це Дух любові, Який Своєю любов'ю зігриває нас і робить здатними любити Бога цілим серцем, душею і силою, любити всіх, яких зустрічаємо на дорозі нашого життя. Це Дух потуги, Який дає відвагу і спромогу жити згідно з Євангелієм і завжди свідчити істину. Тільки завдяки вогню любові, яку Він вливає у наші серця, ми спроможні виконати величне післанництво, яке

Ісус нам доручає: «...будете Моїми свідками...».

Що означає бути свідком Ісуса? Жити новим життям правдивої любові, яку Він приніс на землю, показувати плоди цієї любові. Ми повинні слухати Духа Святого, Який дає нам змогу єднатися з кожним нашим братом чи сестрою при будь-якій зустрічі з ними і досконало їм служити. Він дає нам силу любити їх, навіть якщо вони ставляться до нас вороже. Він збагачує наше серце милосердям і здатністю прощати та розуміти їхні потреби. Він дає нам змогу з ревним запалом виявляти найшляхетніші скарби нашої душі у слухну хвилину.

Любов Ісуса виявляється і передається через нашу любов. Це схоже на лупу, яка збирає промені сонця, і коли наблизити до неї соломку, то ця остання загоряється завдяки цьому скупченню променів (від цього збільшується температура). Але якщо просто поставимо соломку на сонце, то вона не загориться.

Так часто буває і з багатьма людьми. Нерідко вони стають байдужими до релігії. Але часто з волі Божої завдяки присутності особи, яка бере участь в любові Божій, вони зіграються, бо та віруюча людина,

подібно до лупи, сконцентровує у собі проміння, запалює і освітлює цих збайдужілих до Бога людей.

З Божою любов'ю у серці зайдемо далеко і дамо змогу багатьом іншим особам скористати з нашого власного досвіду, аж до «краю землі». «Край землі» – ці слова означають не тільки найвіддаленіші куточки, але вони вказують нам також, наприклад, на осіб, які хоч і близько, але ще не мали того великого щастя пізнати Євангеліє. Аж до тих дальших куточків повинно простягнутися наше свідчення.

Крім того ми повинні хотіти застосувати у житті «золоте правило», присутнє у всіх релігіях: чинити ін-

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

шим те, що би ми бажали, щоб вони нам чинили.

Любов до Ісуса вимагає від нас творення спільноти у цілковитому відреченні себе аж до тих пір, поки інша людина, солодко зранена нашою любов'ю, схоче з нами створити спільноту – зробити взаємний обмін ідеалами, планами, почуттями. Тільки тоді зможемо свідчити Слово, яке стане даром завдяки взаємній любові.

Нехай Господь чинить нас Своїми свідками перед людьми, щоб у небі Ісус (як нам обіцяв) свідчив про нас перед Своїм Отцем.

К'яра Любіх; «Місіонар».
Переклад з італійської мови о. Йосафата Воротняка, ЧСВВ

З Катехизму УГКЦ

У Вознесінні Христос підніс відновлену людську природу до божественної слави. Літургійні стихирі празника Вознесіння оспівують відкриті «двері до неба», коли Христос увіходить «усередину неба», де Його вітають із трепетом ангельські сили. Він підноситься «на хмарах» понад херувимами й «вище» від неба. Як Богові Йому належить «місце» праворуч Отця. Вознесіння в Божому задумі є передумовою Зіслан-

ня Святого Духа: «Ліпше для вас, щоб Я відійшов. Бо коли не відійду, то Утішитель до вас не зійде» [Йо. 16, 7]. Христос возноситься до Отця «задля нас, людей, і нашого ради спасіння» [Символ віри]. «В домі Отця Мого багато жител. Коли б не так, то Я сказав би вам; іду бо наготовити вам місце. І коли відійду і вам місце споготую, то повернуся і вас до Себе візьму, щоб і ви були там, де Я» [Йо. 14, 2]. Як Христос вознісся у славі, так у славі й прийде. [237]

Молюсь Тобі, мій Боже, з сонцем ясним в порогах сяйних раннього світанку. Молюсь Тобі, коли під сяйвом красним землянка-мати будиться зо спанку;

молюсь Тобі, коли квітки маленькі мов ароматами зідхають, дишуть; молюсь Тобі, коли вітри легенькі пестливо віттями дерев колишуть.

Молюсь Тобі, коли лан колосистий хвилюючись на сонці доспіває; молюсь Тобі, коли вже смерк тінистий на тихе поле-нивовьку спливає.

Молюсь Тобі, коли пташня маленька з вечірнім дзвоном пісню шле в поклоні. Молюсь Тобі, коли вже й ніч легенька колише все до сну на своєму лоні.

Молюсь Тобі, коли вогненні зорі таємно в безгомінній далі сяють. Молюсь Тобі, коли хмарки прозорі край місяця срібlistого дрімують.

Молюсь Тобі всім серцем щохвилини, й душа моя пісні тобі співає, молюсь Тобі молитвою дитини,

що тихо руки у мольбі складає. Молюсь Тобі, Тобі Творцеві мому, красі Твоїй і величі Твоїй клонюся,

Тебе усього бачу в творі Твому і все Тобі й у всім Тобі молюся.

Зореслав,
Календар «Світла», 1953 р.

МОЛЮСЬ ТОБІ...

Закерзоння (Польща), неіснуюче з 1947 р. с. Криве над Сяном, в центрі залишки церкви св. Параскеви на пагорбі Ділок, храм побудовано 1842 року. С-на: Збігнєв Северняк

МАЙДАН ПОКАЗАВ НАЙКРАЩЕ, А КОРОНАВІРУС – НАЙГІРШЕ

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

Київ, під час Революція гідності, 2013/14 рр. С-на: Євгеній Фельдман

На таке запитання у своєму інтерв'ю для видання «Українська правда» відповів Блаженніший Святослав. Він зазначив, що ми будемо ставити собі це питання ще не раз. «У мене було таке враження, що перше, що керувало людьми, це був страх. На Майдані було інакше, нами керувало почуття несправедливості, реакції на насилья. Ми хотіли показати, що нас просто так бити ніхто не буде».

А перед обличчям цієї небезпеки люди почали боятися, це була інша емоція, яка справді може бути деструктивною, і вона сьогодні продовжується. «Люди бояться двох речей: захворіти та втратити роботу, мати економічні проблеми. Але я переконаний, що ці емоції не до кінця все відкрили і показали. Людина – це набагато більше, ніж її страх. І сьогодні кожна людина, зокрема та, яка є справді людиною і керується людяністю, ще проявить себе», – зробив свій висновок Глава УГКЦ.

Він запевнив, що «перед нами буде період великого благородства наших людей, і на зміну тим першим почуттям страху прийде відчуття турботи. [...] Я це вже відчуваю, наскільки наші люди, зокрема греко-католики, є слухняні. Люди зрозуміли, що задля любові до ближнього треба бути вдома, що сьогодні соціальна

дистанція означає вияв поваги. Нові обставини відкривають ті благородні риси людей, які, можливо, в інші періоди часу недобачалися», – сказав Блаженніший Святослав.

Він зазначив, що перші місяці війни, коли ми чули про загиблих наших хлопців, часом називали трагічними, а Предстоятель УГКЦ тоді називав їх героїчними, тому що трагедії породжують героїв. «Ми бачимо сьогодні, що є країною героїв, які без нічого, у кросівках, вийшли і закрили грудьми свою країну. А за ними волонтери, які підтримали таким чином суспільство, все, і воно захистило свою державу. Ми почали усвідомлювати, що захист моєї країни – це справа кожного. І тоді я запитував себе і кожного – де є мій блокпост у тій боротьбі, у тому рухові на захист? Я думаю, щось подібне і тепер будемо бачити, вже бачимо», – запевнив Блаженніший Святослав.

На завершення він попросив кожного поставити собі такі запитання: «От в тій війні проти пандемії спитаймо себе кожен – де є мій блокпост, на якому я маю заблокувати того невидимого ворога, поширення цієї хвороби, чи я хворий, чи здоровий, чи я батько родини, чи мати, чи учень, священник чи медик?».

Департамент інформації УГКЦ

ЄС ВИДИЛИВ УКРАЇНІ 1,2 МЛРД ЄВРО НА БОРТЬБУ З КОРОНАВІРУСОМ

Європейська комісія затвердила пропозиції щодо виділення макрофінансової допомоги у €3 мільярди для допомоги 10 сусіднім країнам у боротьбі із пандемією COVID-19. Україні передбачена понад третина цієї суми – 1,2 млрд. «Ці пропозиції виходять з головних пріоритетів стратегії «Команда Європи», яка пропонує рішучу та цілеспрямовану відповідь, щоб підтримати зусилля країн-партнерів у подоланні пандемії коронавірусу», – повідомили в Єврокомісії. (Укрінформ)

США – ДОПОМОГА ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ В ООС

США передали Україні безпекової допомоги на \$25 млн для використання у зоні проведення Операції об'єднаних сил. Про це повідомила пресслужба посольства США в Україні. «Попри COVID-19 наша безпекова допомога Україні триває! Цього тижня Управління оборонного співробітництва отримало на понад \$25 млн пристроїв нічного бачення, тепловізорів, радіоприймачів і медичного обладнання для використання Україною в зоні ООС», – йдеться у повідомленні. Диппредставництво США наголосило на підтримці України в умовах протистояння російській агресії. (Новинарня)

МЕРКЕЛЬ ПРО «НАПОРИСТОГО» ПОРОШЕНКА

Канцлер Німеччини Ангела Меркель заявила, що без «напористості» президента України Петра Порошенка скасування віз для українців було б неможливим. Про це вона говорила під час щорічного прийому представників дипломатичного корпусу в замку Мезеберг, повідомив у своєму Twitter посол України в Німеччині Андрій Мельник. (А.Ф.)

ПОСЛИ G7 ПРИВІТАЛИ ЗЕЛЕНСЬКОГО ЗІ ЗАКОНОМ «ПРОТИ КОЛОМОЙСЬКОГО»

Посли країн «Великої сімки» в Україні привітали ухвалення ВР закону щодо удосконалення деяких механізмів регулювання банківської діяльності – т. зв. «антиколомойський закон», котрий унеможливує повернення державного «Приватбанку» основному спонсору виборчої кампанії В. Зеленського. Фракція «Слуги народу» вагалася щодо підтримки проєкту. Врешті «СН» дали 200 голосів – 4/5 від складу фракції. Ухвалення закону є останньою з умов укладення нового договору з МВФ. (Збруч)

14 КРАЇН СВІТУ, ЯКІ ПОРУШУЮТЬ РЕЛІГІЙНУ СВОБОДУ

Ставлення до релігійної свободи у світі дещо покращилося. Але все ще є країни, де її порушують «систематично, постійно і скандально». На сьогодні «чорний список» включає в себе 14 країн. Вже вкотре в ньому опинилися М'янма, Китай, Еритрея, Іран, Північна Корея, Пакистан, Саудівська Аравія, Таджикистан, Туркменістан, а після кількох років перерви – Індія, Нігерія, Росія, Сирія та В'єтнам. Порівняно з минулим роком із «чорного списку» виключено Судан і Узбекистан. Про це повідомляє останній звіт американської Міжнародної комісії релігійної свободи (USCIRF), яку 22 роки тому заснував Конгрес США. (CREDO)

ВАТИКАНСЬКІ МУЗЕЇ: ЗНАЙДЕНО ОСТАННІ ТВОРИ РАФАЕЛЯ

Несподіване відкриття сталося під час реставраційних робіт. Алегорії Справедливості (Iustitia) та Дружби (Comitas), що є, правдоподібно, останніми творами одного із геніїв епохи Відродження Рафаеля, написаними незадовго до його смерті 1520 року: йдеться про знахідку, відкриту під час реставраційних робіт у Залі Костянтина в Апостольському палаці, що входить до комплексу Ватиканських музеїв. У дійсності, ці дві постаті єдині з усіх фресок у кімнаті виконані особливою технікою олійного живопису на стіні. Згадані реставраційні роботи розпочалися в березні 2015 року, опрацювавши на цей час три стіни великої кімнати – 18 на 12 метрів, висотою приблизно 13 метрів – які Папа Лев X призначив для дипломатичних зустрічей, яку після несподіваної смерті маєстро декорували його послідовники. Відкриття музеїв після карантину дасть змогу й зовнішнім відвідувачам милуватися красою форм і кольорів, яким позначений Зал Костянтина. (о. Тимотей Т. Коцур, ЧСВВ, Радіо Ватикан)

ПУЛІТЦЕРІВСЬКУ ПРЕМІЮ ОТРИМАЛИ ВИКРИВАЧІ РЕЖИМУ ПУТІНА

Пулліцерівську премію 2020 року в царині міжнародної журналістики присуджено газеті The New York Times за серію критичних публікацій про кремлівського очільника В. Путіна та злочини, які російська влада вчиняла за кордоном. У повідомленні, яке Колегія Пуліцерівської премії опублікувала на своєму сайті, вказано, що провідна американська газета отримує нагороду за «набір захопливих історій, написаних з великим ризиком, які викривають хижакський режим Владіміра Путіна». Мова йде про вісім статей і відеороликів. У них, зокрема, розповідають про замах на українського чиновника в Рівному, замовлений з Москви, про скоєне агентами російського ГРУ отруєння болгарського бізнесмена Еміліяна Гебрева, про російські інтереси в конфліктах в Лівії і Центральноафриканській Республіці, а також про бомбардування лікарень та інших цивільних об'єктів російською авіацією в Сирії. (Збруч)

ВІД ВІРТУАЛЬНОГО КАНДИДАТА ДО СКОМПРОМЕТОВАНОГО ПРЕЗИДЕНТА

50-хвилинне відео президента Володимира Зеленського, присвячене роковинам його перемоги на виборах у 2019 році, привернуло увагу авторів західної преси.

У статті на сайті американського аналітичного центру Atlantic Council її автор, український журналіст Ілля Тимченко пише, що оптимістичний сценарій фільму, що мав на меті наголосити на досягненнях президента, не зміг приховати розчарування, яке насправді панує серед багатьох його колишніх виборців. Зеленський, який прийшов до влади на хвили безпрецедентного оптимізму, завершує свій перший рік на посаді на тлі рейтингу, що швидко згасає, а разом з ним так само швидко згасають і надії на початок нового життя для країни, мовиться у статті.

Автор нагадує читачам про передвиборчу кампанію Зеленського, який прийшов до влади як абсолютний новачок, сповнену популістської риторики, яку більшість його прихильників сприймала як голос протесту проти старої гвардії українських політиків. Окрім того, мовиться далі у статті, Зеленський, відомий перед виборами як комік і шоумен, обіцяв переслідувати корупціонерів,

покласти кінець неоголошеній війні з Росією, залучити міжнародних інвесторів і повернути додому трудових мігрантів. Хоча, мовиться в статті, попри обіцянки історичних змін, радикальні реформи так і не були проведені.

Найбільшим успіхом під керівництвом Зеленського, на думку автора, стало ухвалення закону щодо реформ ринку сільськогосподарських земель. Хоча після численних широкоюсяжних правок він став далеким від того початкового проекту, який підтримували Міжнародний валютний фонд і українські реформатори, наголошено в статті.

Згадуються у статті й заміна колишнього юриста Коломойського Андрія Богдана, який був призначений головою президентського апарату, на Андрія Єрмака, який, як зазначено в статті, має тісні ділові зв'язки з Росією. З моменту того призначення, «Україна перейшла на низку позицій, сприятливих для Росії, включно з намаганням почати прямий діалог із маріонетками Москви на сході України і переслідуванням відомої учасниці революції Майдану Тетяни Чорнової».

Попри згадку про кадрові проблеми, раптові зміни уряду, суперечки всередині партії «Слуга народу» і зв'язки Зеленського з Коломойським, автор додає, що Зеленський ще може здивувати своїх критиків.

Другий рік президент починає зі значно меншим оптимізмом, ніж той, що оточував його рік тому. «Український лідер-новачок

С-на: Адміністрація Президента України

привів до влади новий суперечливий і недосвідчений уряд, який тяжко намагається впоратися з наслідками значної економічної кризи, його парламентська більшість розкололася зсередини, а питання про неналежний олігархічний вплив залишається».

(Владислава Савкова,
Радіо Свобода)

ПРЕЗИДЕНТ НА РАЗ

22 квітня 2019 року Володимир Зеленський вперше прокинувся президентом. Здавалось, уся напруга попередніх місяців залишилась позаду: більше не буде членджив «Я клоун», дотепної реклами по телевізору, валу бруду, здавання аналізів, дебатів, стадіонів... Він виграв у Петра Порошенка, і то тріумфально:

73% на 25%. Але коли Володимир Зеленський вперше прокинувся президентом, то не міг не поставити собі таке запитання: а що ж власне він виграв?

Упродовж передвиборчої кампанії майбутній президент багато критикував і мало обіцяв. Більшість його обіцянок були скоріше метафорами. На повноцінний політичний лозунг не тягнули навіть найбільш популярні «Прийде весна – саджати будемо» чи «Кінець епохи бідності».

Але була серед обіцянок Зеленського одна, яку і він сам, і його команда повторювали багато разів цілком конкретно – Володимир Зеленський буде президентом лише один термін. «Одразу хочу запевнити – іду на один термін, щоб змінити систе-

му заради майбутнього», – Зеленський записав ці слова навіть у свою програму. Його небажання занурюватися назавжди в мутне море української політики підкупувало багато кого із 73%.

Воно ж стало однією із головних проблем президентства Зеленського: президент «на один раз» притягує до себе одноразових людей. Приведені Зеленським до влади «нові обличчя» у більшості своїй продукують цікаві, але одноразові ідеї. Їхня нездатність запропонувати президенту і країні системний проект змін усе більше наближає момент, коли перемога Зеленського перетвориться із історичного шансу на маленький, одноразовий фарт.

(Роман Романюк, УП)

ХТ

У СЕРЦІ ТЕМРЯВИ

Виступ професора Ярослава Грицака на інтелектуальному марафоні «Мир і Війна», проведеному на День пам'яті та примирення до 75-річчя завершення Другої світової війни в Європі.

ПАМ'ЯТЬ ЛЬВОВА І ПАМ'ЯТЬ ДОНЕЦЬКА

Найбільший поділ, який у нас був і залишається, – це поділ 1939 року. Йдеться про дві різні території, які мали різний досвід: і до війни, і також під час війни.

Але нам треба трошки змістити свій погляд: ми маємо цей поділ не тільки тому, що ми такі різні між собою, а тому що перебували в центрі великого геополітичного конфлікту. Якщо використовувати

метафору Джозефа Конрада, ми були в серці темряви. І це неминуче – неминуче! – призводить до того, що у нас є травматична пам'ять.

Продовження на 5 стор. ▼

У СЕРЦІ ТЕМРЯВИ

▼ Продовження. Початок на 4 стор.

УКРАЇНСЬКИЙ ВИМІР
ВІЙНИ

Переважно, коли ми говоримо про Україну в контексті Другої світової війни, то згадуємо про українські втрати, українців у воєнних формуваннях, спротив, колаборацію, національне підпілля... Ці всі речі важливі, нема сумнівів щодо цього. Але коли ми зосереджуємося на цих питаннях, то, знаєте, ніби губимо ліс на деревах. Як колись писав Редьярд Кіплінг про своїх співвітчизників: *What do they know of England, who only England know?* Що ми можемо знати про Україну, якщо ми знаємо тільки про Україну? Так само можемо сказати: що ми знаємо про український вимір, якщо ми знаємо тільки про український вимір?

Якщо читаємо літературу – і книжки не тільки про історію України в Другій світовій війні, а взагалі книжки про Другу світову війну, загальну історію, нові видання, то складається враження, що роль українського фактора була набагато сильнішою, ніж ми собі уявляємо. І це треба собі усвідомити. Насправді «українське питання» було важливим геополітичним питанням.

Можна багато розповісти про причини цього. Проблема ресурсів. Ми пам'ятаємо, що це була тотальна війна: дві тоталітарні держави, зброя масового винищення... За таких умов це вимагало масової мобілізації ресурсів. Де були ці ресурси? Це Україна. Це є донбаське вугілля, катеринославська сталь, бориславська нафта, а найбільше – український хліб і українське гарматне м'ясо, як це сумно не звучить. Це автоматично ставило Україну в центр цих змагань.

Зрештою, це ситуація не тільки Другої світової війни, а й ситуація Першої світової війни. Якщо ви візьмете книжку Домініка Лівена про Першу світову війну, то вона починається з фрази: Доля Першої світової війни більш за все інше залежала від України. Доля війни вирішувалася не тільки на західному фронті, а в відрізку території між Берліном і Москвою – території, яку Тімоті Снайдер називає «кривавими землями». По центру цих земель була власне Україна і «українське питання».

«Українське питання» між 1914 і 1945 роком займало, певно, таку ж роль, як «польське питання» в XIX столітті. Це було внутрішнє питання декількох держав, і тому від його розв'язання залежала доля цілого регіону. Досить сказати: в міжвоєнну добу Україна була в складі СРСР, Польщі, Румунії, Чехословаччини, а вкінці ще й Угорщини. Тобто: це – неминуче. Всі мушили грати в це питання. Не було вибору. Просто, з різним успіхом.

І я тут покличуся на фразу, яка колись мене вразила і яка повторюється час від часу в різних історичних писаннях. Якби Гітлер вивисив в Києві не свастику, а український тризуб, то, можливо, він би виграв війну. Ця фраза звучить цинічно. Зрозуміло, вона є перебільшенням. І ми розуміємо також, що Гітлер не міг цього зробити. Якби він це зробив, він не був би Гітлером. Але факт залишається фактом: зі всіх великих гравців, які були на цій території, Сталін виявився найвправнішим. Він переграв Гітлера. І тепер маємо цей сценарій – який пишеться. Це історія. Це є частина перемоги сталінської, яка якраз відображається в цьому міфі.

Сталін намагався закрити «українське питання» раз і назавжди. Як рибу в консерві. Але, на щастя, події не розгорталися за сталінським сценарієм. Бо ми бачимо, що після послаблення режиму, лібералізації – чи то в часи Хрущова, чи «перебудови» Горбачова, – а особливо в кінці, в 1991 році, коли українці своїм голосуванням на референдумі покляли край Радянському Союзу, – ми бачимо, що «українське питання» не було вирішене так, як хотів Сталін. І чого би хотів зараз Путін. «Українське питання» – залишається.

Напевне, сам факт інтеграції українських земель Сталінін, зокрема приєднання Західної України, але також балтійських країн, був найбільшою помилкою Сталіна часів Другої світової війни. Ця помилка відлунувала кількадесять років по тому, коли розпався Союз.

З ЦІЄЇ ІСТОРІЇ ЗРОБЛЮ
ДВА ВИСНОВКИ.
НАВІТЬ ОДИН

Нема нічого доброго бути

в такій зоні. В серці темряви. Ми повинні розуміти, що дуже багато наслідків, які ми маємо, – це від цієї травми. Україна народилася в самій травмі насильства – революції і війни. Ми маємо ці родові травми, зокрема травми пам'яті. Одна з яких – поділена пам'ять.

Я не є надто великим оптимістом з того приводу, що нам вдасться виробити якийсь один спільний історичний наратив. Чи навіть годитися з наративами. Я вважаю, що історія формується не так наративами, як певними конкретними речами. Для мене цих речей дві.

Ми повинні зі всіх сил старатися вийти з цієї зони геополітичного конфлікту, геополітичного розлому. Я казав своїм студентам: якщо ви хочете зрозуміти, чим була Україна початку XX століття, подивіться на сучасну Палестину. Це нібито невелика територія, але конфлікт навколо неї має всесвітнє значення. І такою самою була Україна між 1914-тим і 1945-тим роком. Тому нам треба старатися зі всіх сил вийти з цієї зони. Перестати бути Палестиною.

Є ДВІ СТЕЖКИ,
ЯК Я ЦЕ БАЧУ

Перша стежка – це більша суб'єктність України. Щоб не про нас писали історію, щоб не про нас робили історію – а щоб ми писали історію і самі робили історію. А суб'єктність пишеться не тільки істориками, а й реформами. Реформи, реформи і реформи. Це домашнє завдання, яке Україна досі не наважується зробити, і це є для мене ключове.

А другий урок – Україна повинна вийти з цієї зони, ввійшовши в інший простір. Де війни не є можливими. Очевидно, цим простором не може бути Радянський Союз чи Росія. Тому що бачимо: єдине «добре», що експортує Росія, – це воєнні конфлікти, від Абхазії і Чечні до Криму і Придністров'я.

Для мене цим простором є Європейський Союз. Ми можемо багато критикувати Європейський Союз за багато речей. І він заслуговує на цю критику. Але є річ, в якій він заслуговує на похвалу і в якій він дійсно працює, – в Європейському Союзі неможливі війни між двома

великими державами. Неможливо уявити собі, щоб Франція і Німеччина воювали зараз за Ельзас-Лотарингію так, як вони воювали в Першій світовій війні. Так, як зараз воюють Україна і Росія за Донбас.

Тому для мене питання європейської інтеграції – це питання не тільки політичного і економічного успіху України. Для мене це також питання подолання історичної пам'яті, історичної травми. Чого ми всі, українці, так потребуємо.

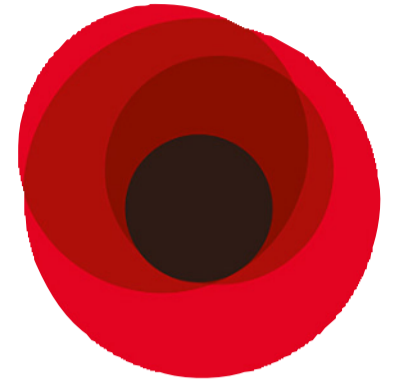
ПРО СПІЛЬНИЙ
ІСТОРИЧНИЙ НАРАТИВ

Є тільки одна країна, де можливе створення одного-єдиного наративу. Ця країна – наша сусідка Росія. І ми бачимо до чого це веде. Практично, теоретично, з будь-якого пункту зору – створення спільного наративу неможливе. Навіть серед істориків щодо головних питань Голокосту нема згоди, крім того, що Голокост дійсно був і це дійсно великий злочин. Але багато інших питань: «чому він був?», «з яких причин?» і так далі – все ще будять дискусії.

Ми мусимо навчитися «годитися негодитися». Це те, що є моделлю Заходу. Звичайно, «годитися негодитися» – крім тих речей, які виводяться за рамки. Для людини, яка вважає себе інтелегентною чи моральною, не може бути й мови про схвалення ані фашизму, ані Сталіна. А решта – залишає широке поле, де ми можемо – мусимо! – шукати між собою консенсусу.

Колись Іван Лисяк-Рудницький, мій улюблений історик, казав, що українцям потрібен такий тип пам'яті, як в Англії, де в Лондоні на невеликій відстані між собою сусідять два пам'ятники: Карлу Першому, якого стратили, і Кромвелю, який стратив. Це дві пам'яті, які мусять існувати, бо це дві частини національної історії.

Саме так ми мусимо ставитися зі своєї сторони: мусимо включити [до спільної історичної пам'яті] всі елементи, які знаємо. Звичайно, ми маємо гордитися тим, що заслуговує нашої гор-

дості. Але також маємо обов'язок засуджувати ті вчинки, які робили українці, з якими ми не солідаризуємося. Саме такий спосіб існування пам'яті, я вважаю, був би ідеальним для України. Я розумію, що цього швидко не буде. Але мусимо старатися.

Я мрію про той час, коли хтось буде виступати і не буде казати, що, знаєте, я зі Львова, а я з Донецька. Мрію про той стан, щоб була третя Україна. І навіть не наратив, а спосіб існування цієї третьої України. Для мене зараз це найважливіший виклик, на який потребує відповісти Україна. І, зокрема, – в першу чергу! – щодо Другої світової війни. Тому що нема жодної іншої теми, яка так глибоко ділить українців, як ця Друга світова війна.

ЧИМ ЗАГРОЖУЄ
ІСТОРІЯ А ЛА ПУТІН

В Генрика Сенкевича є такий роман – «В пустелі і в пущі», де є герой, африканський вождь, Калі. Який має таку мораль: якщо в Калі украли корову, то це погано, якщо Калі украв корову, то це добре. Я думаю, що власне за такою схемою занурюється в історію Путін. Якщо це все, що він може, якщо це все, що може Росія, – експлуатувати такий характер агресії в історії, – то я не думаю, що це ознака сили. Я думаю, що це ознака слабкості. І я би не розпачував з того приводу.

Є виклик перед українськими істориками, щоб ми не писали історію за рецептом Калі: якщо в нас вкрали корову – значить, це погано; якщо ми вкрали корову – то це добре. Ми дійсно маємо відповідальніше ставитися до історії.

Підготував
Володимир Семків,
«Збруч»

ТЕХНОЛОГІЇ БОГА: НЕБО-ЗЕМЛЯ-НЕБО-ЗЕМЛЯ

▲
Аліна Грубець, «Увірування Томи»

В Християнстві число 40 символічне: в Старому завіті 40 днів і ночей продовжувався потоп; 40 днів провів Мойсей на горі Синай, поки одержав від Бога Заповіді; 40 років блукали євреї по пустелі після виходу з єгипетської неволі. В Новому завіті 40 днів диявол спокушував Ісуса в пустелі; 40 днів являвся Господь своїм учням по своїм воскрес-

сінню. І, накінець, вознісся на небо. Цю подію детально описує тільки євангелист Лука.

При Його воскресінні не було свідків, а при вознесенні були... Але почнемо з того моменту, що Ісус воскрес, і то воскрес із своїм тілом. Взагалі, Церква з повагою ставиться до людського тіла. Наше тіло – це не просто одяг, який ми скинемо

Російський космонавт Александр Лазуткін віруючою людиною став в космосі. Просто, сидів на станції, дивився в ілюмінатор і почав розважати: «Мене вчили, що все виникло внаслідок вибуху. Але вибух – це хаос, а тут важко повірити, що із хаосу появився такий порядок, який я бачу через вікно. Все це рухається і мусить бути регульовано кимось».

і забудемо, це дім, в якому ми жили. Як довго проживеш і вернешся до того місця, то кажеш: «Я тут жив». Я знаю як приїжджали німці до Лансберга (тепер Гожув Велькопольський), де я служив. Я знаю, як розповідали лемки про відвідини своїх хиж, з яких їх вигнали в 1947 році під час операції «Вісла».

Вернемося до Ісуса... Так, Він воскрес у своїм тілі. Казав доторкнутися, і він сам готував сніданок. Але це тіло вже не було таке як в попередній матерії, бо міг проходити через стіни, міг зникати і появлятися. Воно стало іншим, таким чудесним.

В сьогоднішнім Євангелії говориться, що апостоли налякались, як появився Ісус, точніший переклад: зістрашилися. Чому така реакція Його учнів? Бо фарисеї вірили у загальне воскресіння, а не вірили у воскресіння плоті до цього моменту. Для них Ісус – людина, а як може воскреснути окрема людина, коли ще не настав

час загального воскресіння. А садукеї взагалі не вірили у воскресіння плоті. Тому й так налякувалися учні, бо все працювала підсвідомість – це привид.

Церква теж вірить у загальне воскресіння, до того ж в тілі. Як Бог позбирає наші елементарні частинки, тільки Бог і знає. Але ми воскреснемо в своїм тілі.

Отже, лише Лука пише про вознесення, два рази – в Євангелії та Діяннях. Інші Євангелисти та ап. Павло говорять, що Ісус пішов до Отця і ніхто не описує як. Для Луки було важливо, щоб описати механізм дії спасіння: воскресіння, інше тіло, вознісся, сів праворуч Отця, зіслав Св. Духа, внаслідок чого апостоли змінилися – відважно пішли у світ. Описуючи так цю подію, яка насправді була (бо Ісус пішов до Отця), Лука можливо вжив поганської термінології про яку знали у той час з тодішньої легендарної літератури. А можливо інші, зважаючи на ту ж літературу, не хотіли описувати цю

подію. Але Церква прийняла його опис. І ця подія стала пам'ятною, тобто святом. Треба пам'ятати слова Ісуса, коли Він говорив учням, що Він зійшов з неба і бачучи, що вони ремствують каже: «А що ж, як побачите Людського Сина, що сходить туди, де перше Він був? [Івана 6:62].

На Єлеонській (масляній) горі стоїть каплиця, тут моляться і християни, і мусульмани. Тут виповнилися пророцтва Захарії, який за п'ять століть до приходу Месії, провістив, що Його ноги того дня стануть на горі Оливній, що проти Єрусалиму на схід сонця (Зах. 14, 4). «І вийшла слава Господня з-над порога дому, і стала над Херувимами. І підняли Херувими свої крила, і зняли з землі на моїх очах, коли вони йшли, і стали при вході до східної брами Господнього дому, а слава Ізраїлевого Бога зверху над ними [Єзекііль 10:18,19].

▲
Для «ХГ» о. Роман Лірка, Франкфурт-на-Майні

ХГ

ГОШІВСЬКИЙ МОНАСТИР НА ЯСНІЙ ГОРІ

За переданням перший монастир на Ясній горі у с. Гошеві збудований у 1570 році легендарним карпатським лицарем Кучуладом, який невдовзі пограбувала розбійницька ватага. У середині 17 ст. монаша обитель була відновлена заслугами родини Гошовських, власників Ясної гори, і їхнього родича Євстахія Шумлянського (батька львівського єпископа Йосифа).

На початку 18 ст. до храму принесли копію Белзької (Ченстоховської) ікони, яка невдовзі виявилася чудотворною. Запис від 8 жовтня 1758 року свідчить про те, що Микола Гошовський передав свої фундаторські права і маєток монастиреві, «щоб слава Марії в її чудотворній іконі постійно зростала».

У 1771 році збудовано новий дерев'яний монастир і оновлено храм. Сучасна мурована церква будувалася вісім років (1834–1842) за проектом архітектора Мозера, а монастир постав у 1836–1837 роках. У 1843 році було зведено дзвіницю.

Ясна гора славилася літніми відпустами вже

з середини 19 ст. аж до Другої світової війни. Варто згадати, що у травні 1915 року Січові Стрільці, повертаючись з переможного бою на горі Маківка, завзято обороняли Ясну гору від російських полків.

Серпень 1944 року став для монастиря у Гошеві трагічним: через жахливу смертоносну зливу «катуш» і гранат на Ясній горі здійнялася пожежа. Храм і монастир зазнали значних пошкоджень. Монахи якимось чудом втрималися у монастирі до 1951 року, після чого їх розігнали, а деяких навіть вислали на заслання.

У часі горбачовської «відлиги» до Гошева прибу-

ло декілька православних монахів з Почаєва, які після легалізації Української Греко-Католицької Церкви без спротиву покинули обитель.

Настоятелем василіянського монастиря Преображення ГНІХ у Гошеві призначено у 1990 році старенького о. Макарія Грена, ЧСВВ (уже покійного). Тут розпочав свою діяльність перший легальний василіянський новіціят, магістром якого став о. Матей Гаврилів, ЧСВВ. На початку 1991 року новіціят було перенесено до Крехова. Після о. Макарія ігуменом Гошовського монастиря був о. Макарій Флячок, ЧСВВ, а потім ним став о. Іван Шмадило, ЧСВВ.

▲
С-на: Юрій Черневий

Гошівський храм на Ясній горі відновлено завдяки фінансовій допомозі з м. Майнц у Німеччині. Купол церкви було скріплено металевим покриттям, а інтер'єр відновлено повністю. Розписи у храмі робили ті самі митці, що й у Крехівській та Бучацькій церквах. Розпочато також будівництво

відпустового центру. Протягом останніх 10 років відбулося на Ясній горі десять молодіжних прощ. У 1997 році тут була організована Міжнародна проща вервиці за участю декількох десятків тисяч вірних.

▲
о. Йосафат Воротняк, ЧСВВ.
Подано за: «Місіонар», 2002 р.

ЯК БУТИ З ТИМ, ХТО РУЙНУЄ ЄДНІСТЬ У СПІЛЬНОТІ?

Життя кожної парафії потребує єдності, адже саме так ми можемо отримати єдність Церкви в цілому. Чому виникає проблема єдності? На моє переконання, через різне ставлення до Христа. І це різне ставлення до Христа закладає свій слід щодо того, з ким ти йдеш до Христа...

Коли певна людина приходить до храму разом з іншими і поводить позірно, виконує ритуали тільки через звичай, поводить якось надто самовпевнено, намагаючись стати в центрі якоїсь події, бо хоче домінувати над іншими, це моменти, які відштовхують інших людей і показують, що та людина не йде за Христом. Її слова розходяться з ділом.

Реальне життя парафії показує, що позбутися цього можна лише через спільні справи у спільноті. Однозначно спочатку духовні,

наприклад, участь у Літургії, участь у Євхаристії. Потім інші спільні речі, як от, скажімо, підготування до якогось свята. Різні святкування разом. Це може бути спільна коляда, спільний святый вечір, спільне святкування Різдва. А також спільний біль... Допомога тим, хто хворий, об'єднання в молитві, ну і матеріальна допомога. І все це, скажу вам, дуже об'єднує. Це все дуже серйозні ліки, які повертають нам єдність.

Я дуже часто спостерігаю, як Господь діє

на об'єднання. І можу свідчити, якщо цього прагнути, то воно стається. Якщо в спільноті трапляється людина, яка не сприяє єдності, тоді потрібно довго молитися за цю людину. І шукати в молитві шляхів братнього напіннення, допомоги. Як каже Христос, аби спасти, а не відштовхнути. Інколи Господь посилає такі ситуації, аби людина безпосередньо в чомусь узяла участь, або посилає таку людину, яка б їй делікатно щось сказала... Часто пригадую засновника нашого

Згромадження Воплоченого Слова отця Карлоса Буелу, який, щоб настановити нас, часто робив це в дружлюбній формі жарту. Це не було так неприємно і водночас опам'ятовувало нас.

Молитва відкриває розум. Тому молячись за цю людину, Господь підказує, яким способом краще діяти, як краще підступитися до неї. Інколи люди виправ-

ляються, навіть якщо ти їм нічого не говориш. А пізніше дізнаєшся, що хтось теж помітив, що ця людина невідповідно поводить і перешкоджає єдності, і сказав їй про це.

**Отець Григорій Рогацький,
Згромадження
Воплоченого Слова,
парох парафії Покрова
Пресвятої Богородиці УГКЦ
у Вінниці, для ДІ УГКЦ**

ХТ

ЧОМУ БІБЛІЮ МИ НАЗИВАЄМО САМЕ БІБЛІЄЮ?

Біблії бувають різних розмірів, форматів, кольорів, навіть в різних перекладах, та вона все ще залишається головною Книгою для кожного християнина. Її називають по-різному: Святе Письмо, Книга книг, Слово Боже і, звичайно ж, Біблія. Звідки з'явилися такі назви і чому?

з великої літери), перейшла в такий формі в усі нові європейські мови і вживається тільки до Святого Письма християн.

Слово «Біблія» давньогрецького походження. Мовою древніх греків «біблос» означало – «книги». У наш час ми називаємо цим словом одну певну книгу, що складається з декількох десятків окремих релігійних творів. Слово «Біблія» ми тому і пишемо з великої літери, що воно є власним ім'ям, назвою однієї певної книги.

СВЯТЕ ПИСЬМО

Латинська фраза *Biblia Sacra* («священні книги») вперше виникла в середньовіччі. Англійською мовою, одна з перших (якщо не найперша), назва «*The Holy Bible*» («Свята Біблія») з'явилася в 1611 році на обкладинці «авторизованої версії», відомої як Біблія короля Якова.

Слово «святый» або «священний» має кілька значень.

Коли Бог говорив з Мойсеєм біля палаючого куща, Він звелів йому зняти сандалі, бо той стояв на «святій землі» – землі, освяченій Божею присутністю. Так як Бог святый, то слова, які Він вимовляє, також є священними. Таким же чином слова, які Бог дав Мойсею на горі Синай, також священні, як і всі слова, які Бог дав людству в Біблії. Оскільки Бог досконалий, його слова досконалі (Псалом 18:8). Бог праведний і чистий, і таким є Його Слово (Псалом 18:9). Біблія також є священною, тому що була написана людьми, які перебували під керівництвом і впливом Святого Духа.

Інше значення слова «святый» є «відокремлений». Бог поставив народ Ізраїлю окремо від його сучасників, щоб бути «царством священників, народом святим» (Вихід 19:6). Точно так само і християни стоять окремо від невірних, що ходять у темряві.

Цей аспект «відокремленої» святості відноситься і до Біблії, тому що ця книга відділена від решти книг. Це єдина книга, написана самим Богом, єдина книга, яка має силу звільняти людей (Івана 8:32), змінювати їх життя і робити їх мудрими (Пс. 18:8), очищати їх і освячувати (Івана 17:17). Це єдина книга, яка дає життя, спокій і надію (Псалом 118:50), і це – єдина книга, яка буде існувати вічно (Матвія 5:18).

СЛОВО БОЖЕ

Біблія називається Словом Божим, бо її автори висловлювали не власну думку, а писали, натхненні Богом. Незважаючи на те, що Писання вийшло з-під пера звичайних людей, головним його Автором є Бог. Ось чому пророки починали свої пророцтва словами: «Так говорить Господь».

Слово натхненний Богом також вказує на те, що процесом написання

Біблії керував Дух Святий. Він направляв авторів таким чином, щоб вони записували слова Божі. Ми не знаємо, як саме Бог керував процесом написання біблійних книг. Однак це не означає, що Бог буквально диктував свої послання людям, які написали Біблію. Швидше, Святий Дух руками біблійних авторів записав в Біблії слова Самого Бога.

Християни вірять в безпомилковість і непогрішність Біблії, тому що її повноправним Автором є Бог. Оскільки Бог не може надихнути людину на брехню, Його Слово істинне і правдиве. У будь-якому літературному творі, написаному людиною, можуть бути помилки. Але Біблію не можна назвати звичайним людським витвором. Якщо Біблія натхненна Богом і написана під Його керівництвом, в ній не може бути помилок.

Сказане, однак, не означає, що переклади Біблії, якими ми сьогодні користуємося, абсолютно не містять помилок. Абсолютно непогрішними були тільки оригінальні рукописи.

Тетяна Трачук, «ДивенСвіт»

▲
Евангелист Іван. Мініатюра з Галицького євангелія, XIV ст. Державна Третьяковська галерея в Москві. Текст: «Прадідівська слава»

Приблизно двадцять кілометрів на північ від міста Бейрут на узбережжі Середземного моря знаходиться невелике місто Джібел (нині арабське, а в минулому фінікійське). Євреї називали це портове місто – Гевал, а греки – Біблос. Фінікійці були першокласними купцями – посередниками між Грецією та Єгиптом. Через порт Біблос в Грецію доставлявся єгипетський папірус.

Згодом назва фінікійського порту набула загального значення і стала позначати в грецькій мові книгу. Таким чином, слово «біблос» (або «бібліон») перекладається як «книга». Множина від цього слова – Біблія (завжди пишеться

Київ, 23.06.2001 р.
Ступивши на українську землю, Іван Павло II символічним поцілунком вшанує весь український народ (Йосип Лось)

Святий отець Іван Павло II втішається особливим привілеєм серед українців. Ми з великою любов'ю і шанобою називаємо його «наш папа». Він був і довічно залишається «нашим», бо завжди відчував духовну близькість до України, до нашої Церкви, всього українського народу.

Україну Іван Павло II відвідав 19 років тому, але став воістину «нашим» ще задовго до того знаменного візиту. Як тільки ми, ті, хто жив у Радянському Союзі, почули, що Кароля Войтилу, єпископа Кракова, обрано Папою, ми інтуїтивно відчували, що крах комунізму невідворотний. Адже він, як виходець зі Східної Європи, дуже добре знав ціну тоталітарному комуністичному режиму.

Обрання Кароля Войтили стало запорукою, що Господь не забув про нас... Я не

СТО РОКІВ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ІВАНА ПАВЛА II

18 травня 2020 року католицький світ відзначав століття з дня народження святого Івана Павла II. Народжений у 1920 році, обраний єпископом Риму у 1978-му, помер у 2005-му і канонізований у 2014-му.

побоюся сказати, що відродження нашої Церкви підтверджує спеціальну місію Івана Павла II, якою було знищення «залізної завіси». Завдяки цьому наша Церква воскресла з мертвих, вийшла з підпілля.

Торік ми згадували історичну його зустріч з М. Горбачовим, і як результат – легалізацію нашої Церкви, яка в ореолі слави вийшла з катакомб. Той самий комуністичний режим, який ліквідував нашу Церкву в 1946 році, тепер підтвердив, що цю Церкву не ліквідовано, що вона далі існує.

Легалізація означала кінець авторитарної влади, це був не просто перехід «перестройки» на новий рівень, це був крах Радянського Союзу. Вже через рік Україна проголосила Незалежність, а в березні 1991 року Блаженніший Мирослав Іван Любачівський, предстоятель нашої Церкви в екзилі, повернувся до України.

Сам візит Івана Павла II до України став однією з найвизначніших подій у житті нашої країни. Адже сприяв духовному пробудженню української нації, поверненню її до своїх християнських начал та цінностей. Саме наш папа проголосив блаженними

преподобними і священномучениками 28 українців, котрі були замордовані за християнську віру. Він зустрівся з представниками усіх християнських та релігійних громад, зруйнувавши мури, зведені комуністичним режимом між різними релігіями та конфесіями в Україні.

Не дарма Іван Павло II був визнаний святым. Те, що він умів передчувати пророцтво, я переконався на власному досвіді. Коли моє навчання добігло кінця у Папському університеті святого Томи Аквінського у Римі, понад усе я прагнув ще до повернення в Україну зустрітися з Папою особисто. Подолавши багато труднощів, я отримав можливість на загальну папську аудієнцію, зайнявши одне з перших місць. Коли я нарешті наблизився до нього, то сказав: «Святий Отче, я завершую своє навчання в "Анджелікумі" з морального богослов'я, повертаюся до України, прошу про благословення на час моєї місії на батьківщині». Він глянув на мене і запитав: «Ти зі Львова чи з Києва?». «Я зі Львова», – сказав я. «Але мусиш їхати до Києва, – продовжив Папа, – у тебе там буде багато ро-

боти»... Ці слова здивували мене.

Лише через кілька років я зрозумів, що його слова були пророчими. Я б ніколи не подумав, що очолю Церкву, осідок якої повернеться до Києва; стану митрополитом Київським і дійсно матиму багато роботи. І це сьогоднішня моя місія. Я щоразу згадую ці слова Папи...

Як ніхто інший, він налагоджував узи примирення між польським та українським народами, зцілював давні рани, породжені складною минулиною. Недарма Католицька Церква в Польщі та Українська Греко-Католицька Церква одностайно з Римо-Католицькою Церквою в Україні звернулися з проханням до Святого Отця Франциска проголосити Івана Павла II небесним покровителем польсько-українського примирення. Це ж бо він проголосив фундаментальну формулу для відновлення наших духовних взаємин: прощаємо і просимо прощення.

Папа по-батьківськи дбав про розвиток Церков східного обряду, і нашої Церкви зокрема, бо мав особливу візію щодо їхнього майбуття, бачив неповторне «світло Сходу».

Смерть Івана Павла II була для нас моментом, коли ми дійсно відчували себе сиротами. Ми втратили когось, хто був фундаментальною постаттю в історії воскресіння нашої Церкви. Повідомлення про смерть Івана Павла II застало мене в дорозі до Риму. Коли я побачив цей натовп людей з дітьми, які день і ніч стояли у черзі, щоб попрощатися зі Святішим Отцем... Дякую Богу, що і я міг разом з ними вшанувати його перед похованням у базиліці Святого Петра.

Мабуть, ще досі людство цілковито не усвідомило роль святого Івана Павла в очищенні світу від комуністичного тоталітаризму та падінні «залізної завіси», завдяки чому європейські народи отримали свободу та поштовх до розвитку й устанвлення істинного, християнського братерства.

Через зцілення ран минулого, прощаючи і просячи прощення, через зміцнення християнських основ Європи він заклав наріжний камінь для відновлення європейської спільноти, де Україна почуватиметься її невід'ємною частиною. Саме про таку Європу і про таку Україну мріяв наш папа, наш душпастир, наш покровитель Іван Павло II.

Блаженніший Святослав Шевчук, Глава Української Греко-Католицької Церкви. Подано за: Інформаційний ресурс УГКЦ

XI

ПАПА ФРАНЦИСК: ЗЛО ПРОЯВЛЯЄТЬСЯ В ГЕНДЕРНІЙ ІДЕОЛОГІЇ

Одним з головних проявів зла в сучасному світі є гендерна ідеологія, застерігає Папа Франциск. На його думку, ця ідеологія хоче докорінно знищити творчу ідею Бога для кожного з нас, зробити все рівномірним і нейтральним.

Це напад на різноманітність, на Божу творчість, на чоловіка і жінку, – каже Святий Отець, – і додає, що йдеться про ідеологію, яка

не рахується з реальністю, з реальним розмаїттям людей, з унікальним і неповторним характером кожного з нас. Не усунення розбіжностей зробить нас ближчими, а прийняття іншого в його інакшості, відкриття багатства, якою є його відмінність, – додає Папа.

Святий Отець висловився на цю тему в книжковому інтерв'ю про Івана Павла II, яка нещодавно вийшла в Італії.

Говорячи про гендерну ідеологію, Папа наголосив, що християнство зав-

жди віддавало перевагу фактам, а не ідеям. Натомість гендер проявляється як ідея, яка хоче підступно нав'язатися реальності. Ця ідеологія прагне підірвати основи людства у будь-якому середовищі та на всіх рівнях освіти, стає культурним диктатом, який нав'язується деякими країнами як єдино можливий шлях культури, під яку треба підлаштуватися.

Папа наголосив, що він не каже, що когось треба дискримінувати, і пригадав, що Катехизм закликає

товаришувати та оточувати пастирською опікою гомосексуальних осіб.

Цього року припадає 100 річниця від дня народження Кароля Войтили. Майбутній Папа Іван Павло II народився 18 травня 1920 року у Вадовіцах поблизу Кракова. В контексті цієї річниці 11 лютого на полицях книгарень з'явилася книга-інтерв'ю Папи Франциска та о. Луїджі Марії Епакоко «Святий Іван Павло Великий».

Кшиштоф Брон, Радіо Ватикан; подано за CREDO

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

CHRISTLICHE STIMME
Ukrainische Kirchenzeitung
Schönbergstrasse 9
D-81679 München

Inhaber, Herausgeber und Verleger: Apostolische Exarchie für katholische Ukrainer in Deutschland und Skandinavien

D-81629 Postfach 86 02 69 Druck: Kolo UA-82100
Drohobytsch Tel. +380 3244 29060

Погляди авторів не завжди відповідають поглядам редакції. Редакція в потрібі скорочує і мовно виправляє надіслані статті. Газета виходить двічі на місяць.

Chefredakteur: Roman Kryk
Stellvertretender Redakteur: Bohdan Pidlisetsky
Telefon: +49 (0) 89 997 28 38 11
Telefax: +49 (0) 89 997 28 38 4
christl.stimme@t-online.de;
ukrainische-kirche@t-online.de;
www.ukrainische-kirche.de

Річну передплату (Unkostenbeitrag)
46,- Euro переказати наkonto: Apostolische Exarchie
LIGA-Bank München
Konto-Nr.: 40 21 03 257
BLZ 750 903 00
IBAN: DE 64 7509 0300 0402 1032 57
BIC: GENODEF1 M 0 5